

ชื่อเรื่องภาษาไทย. การพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียน
โรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ Developing a model for creating a professional learning
community to strengthen teachers' ability to organize active learning that
promotes the advanced thinking skills of students at Nonphosri Witthayakhom
School

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย นำชัย ปัดชาสุวรรณ

ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาอังกฤษ Namchai Padchasuwan

สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย โรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม

สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ NonphoSriwittayakom School

E-mail nam_145@hotmail.com

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและ
ความต้องการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) พัฒนารูปแบบการสร้างชุมชน
แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
ที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง 3) ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบฯ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ
วิจัย ประกอบด้วย ครูจำนวน 24 คน และนักเรียนจำนวน 222 คน ของนักเรียนโรงเรียน
โนนโพธิ์ศรีวิทยาคม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานและ
ความต้องการ แบบประเมินการพัฒนารูปแบบ แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจใน
กระบวนการทักษะการคิดขั้นสูง แบบประเมินความสามารถในการเขียนแผนการจัดการ
เรียนรู้เชิงรุก แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบบประเมินความพึง
พอใจ แบบสัมภาษณ์ และแบบทดสอบวัดความสามารถของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิง
ปริมาณด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนน
ก่อนและหลังการทดลองด้วยสถิติ paired t-test ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์
เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า

1. ข้อมูลพื้นฐานในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง
และความต้องการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด

2. รูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีชื่อว่า “Co-VITE Model” ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ ปัจจัยสนับสนุน และกระบวนการหลัก 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน องค์ประกอบที่ 2 การจัดการเรียนรู้สู่ นักเรียนร่วมกัน ดำเนินการตามรูปแบบการศึกษาชั้นเรียน มี 6 ขั้นตอน ดังนี้ 2.1) การกำหนดปัญหา 2.2) การวางแผนบทเรียน 2.3) การสอน 2.4) การปรับปรุงแก้ไขบทเรียน 2.5) การสอนตามบทเรียนที่แก้ไขแล้ว 2.6) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 3 การเรียนรู้ร่วมกัน และองค์ประกอบที่ 4 การสะท้อนผลการปฏิบัติร่วมกัน

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: ตัวแปรทุกด้านสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$)

คำสำคัญ: การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, ทักษะการคิดขั้นสูง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

This research is research and development with the objectives to: 1) study basic information and needs for creating a professional learning community. To strengthen teachers' ability to organize active learning that promotes higher-order thinking skills 2) Develop a model for creating a community of professional learning to strengthen Teachers' ability to organize active learning that promotes higher-order thinking skills 3) Evaluate the effectiveness of the model for creating a professional learning community to strengthen teachers' ability to organize active learning that promotes higher-order thinking skills. The sample group consisted of 24 teachers and 222 students at Nonphosri Witthayakhom School. The research tools consisted of a questionnaire regarding basic information and needs. Model development evaluation form A test to measure knowledge and understanding of higher-order thinking skills. Assessment of the ability to write active learning plans Assessment of the ability to manage active learning Satisfaction assessment form, interview form, and student ability test Quantitative data analysis using percentage, mean, and standard deviation statistics. Comparing the mean scores before and after the experiment with paired t-test statistics, the significance level was set at 0.05. Additionally, the qualitative data. Analyzed using content analysis (Content Analysis). The research results found that

1. Basic information for creating a professional learning community is at a moderate level, and the need to create a professional learning community is at the highest level.

2. The model for creating a professional learning community is called the “Co-VITE Model,” consisting of principles, objectives, and supporting factors. and the main process has five components, as follows: Component 1: Creating a shared vision (cooperation vision) Component 2: Organizing learning for students together. Cooperation Instruction is carried out according to the classroom study model (Lesson Study), with six steps as follows: (2.1) Problem determination 2.2) Lesson planning 2.3) Teaching 2.4) Lesson revision 2.5) Teaching according to the revised lesson 2.6) Learning exchange Component 3: Cooperation, Learning, and Component 4: Reflection on the results of joint practice, Cooperation Effect.

3. Effectiveness of the model for creating professional learning communities: all variables were significantly higher than before the experiment. ($p\text{-value} < 0.001$)

Keywords: Professional learning community, Active learning, Advanced thinking skills

1. บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งด้านธรรมชาติและวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์สังคมของมนุษย์เริ่มมีความเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง การศึกษาจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด ในการพัฒนาสังคม ให้คนซึ่งเป็นสมาชิกของสังคม เป็นคนมีคุณภาพ คุณธรรม (มยุรี เจริญศิริ และ มาเรียม นิลพันธ์, 2564) หน้าที่สร้างแรงบันดาลใจ และมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ชัดเจนเป็นสถานศึกษาคุณภาพและมีประสิทธิภาพที่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมาตรฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557) สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560) สรุปผลการศึกษาวิจัยและพัฒนาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีการวัดผลประเมินผลไม่เหมาะสมครูผู้สอนบางส่วนยังไม่สามารถปรับและพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนการสอน ในเนื้อหาสาระที่ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม นอกจากนั้น ทิศนา ขัมมณี (2560) ระบุว่า ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับครูและเป็นอุปสรรคต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ให้ประสบ

ความสำเร็จ นั้นมีหลายประการได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่เป็นงานหลักของครู คือ การเขียนแผนการสอนซึ่งมีสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง คือ ครูออกแบบการสอนไม่เป็น เนื่องจากความรู้ของครูในหลักการสอน วิธีการสอน รูปแบบการสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ มีค่อนข้างจำกัด ด้านการปฏิบัติการสอน ครูส่วนใหญ่มีการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของตน โดยลดบทบาทของตนเองในการถ่ายทอดความรู้ แต่ก็ยังเป็นการปฏิบัติที่ทำโดยขาดความเข้าใจที่แท้จริง ขาดความเข้าใจในมโนทัศน์สำคัญ ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่สอนและกระบวนการในการออกแบบการสอนทำให้การสอนยังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควรและด้านความช่วยเหลือทางวิชาการ พบว่า ครูส่วนใหญ่ล้วนประสบปัญหาคล้ายคลึงกัน คือ เกิดความไม่กระจ่างทางวิชาการในเรื่องที่ตนเองทำอยู่มากทำให้การพัฒนางานติดขัดและหยุดชะงักหากไม่มีผู้ใดสามารถช่วยให้ครูขจัดความไม่กระจ่างนี้ได้ การพัฒนางานวิชาการก็จะไม่ก้าวหน้า นอกจากนั้น พบว่า ครูถึงร้อยละ 66 ไม่มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2560) ยังระบุเพิ่มเติมว่า การจัดการศึกษาในทุกระดับเกิดจากข้อจำกัดเรื่องหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนที่เน้นการสอนเนื้อหาสาระและความจำมากกว่าการพัฒนาทักษะและสมรรถนะ

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หรืออาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น จัดว่าเป็นหลักการ (principle) ที่สำคัญประการหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (วัชรรา เล่าเรียนดี, 2560) ดังที่ Bonwell & Eison (1991) สรุปว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป และเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน 2 ประการ คือ 1) การเรียนรู้เป็นความพยายามโดยธรรมชาติของมนุษย์ และ 2) แต่ละบุคคลมีแนวทางในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน Meyers & Jones (1993) โดยผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (receive) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (co-create) สอดคล้องกับทิตินา แชมมณี (2545) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ต้องมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัวในกิจกรรมการเรียนรู้ หรือ active participation ครอบคลุมทั้งทางกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทในการเรียนรู้ (ตื่นตัว) สูง และเป็นผู้ใช้เวลาของการเรียนเป็นส่วนใหญ่ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข (2559) สรุปว่าการเรียนรู้เชิงรุกเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฟัง พูด อ่าน เขียนและแสดงความคิดเห็นลงมือทำกิจกรรมและในขณะเดียวกันผู้เรียนต้องใช้กระบวนการคิดขั้นสูงคือการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ในสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ด้วย

จากผลการประเมินระดับนานาชาติล้วนให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนรู้ของครู (Teacher Learning) และการร่วมมือรวมพลังแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง ในลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) อันเป็นการร่วมคิดร่วมทำงานกันแบบมืออาชีพโดยใช้ศาสตร์วิชาครูสนับสนุน ทำให้เกิดกระบวนการคิด การปฏิบัติงานและนวัตกรรมการเรียนการสอนใหม่ๆที่มีความแม่นยำ น่าเชื่อถือและรับประกันผลได้ โดยมีความเชื่อว่าพลังการพัฒนาผู้เรียนของครูเพียงคนเดียว นั้นไม่เพียงพอ (ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์, 2561) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ Professional Learning Community (PLC) คือ สภาพการทำงานของกลุ่มคน ความเป็นอยู่ของบุคคลในชุมชนซึ่งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของบุคคลโดยเฉพาะ บุคคลวิชาชีพที่มีเป้าหมายที่ชัดเจนและยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เมื่อความรู้ดังกล่าวได้รับการปฏิสัมพันธ์และเปลี่ยนกันจะก่อให้เกิดความรู้และความเชี่ยวชาญ มีเป้าหมายสูงสุดของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพตามผลสัมฤทธิ์ที่กลุ่มชุมชนตั้งไว้ร่วมกัน ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการจึงได้นำหลักชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เข้ามาขับเคลื่อนพัฒนาครูผู้สอน ให้สอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21จากแนวคิดดังกล่าว ทำให้ครูจำเป็นต้องมีทีม (Team) หรือคณะทำงานที่มีแนวคิด ปัญหาและความสามารถ ของนักเรียนในระดับเดียวกัน เข้ามาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของแต่ละรายบุคคล (เกศทิพย์ ศุภวานิช, 2560) โดยยึดแนวคิดของ Horde ซึ่งเป็นหลักที่มีจุดประสงค์ในการแก้ปัญหาาร่วมกัน เพื่อให้ครูนั้นมีวิสัยทัศน์ร่วม มีการร่วมมือรวมพลัง มีภาวะผู้นำ มีการเรียนรู้ร่วมกัน และจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นชุมชนชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพร่วมกัน (Hord, S. M., 2010) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน จะช่วยลดความโดดเดี่ยวในการจัดการเรียนรู้ของครู เพิ่มความผูกพันและกระตุ้นความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา ครูผู้สอนจะเข้าใจวิธีการสอน รูปแบบ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ให้แตกต่างกัน แล้วนำแนวทางที่ได้จากคำแนะนำในชุมชนไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ส่วนผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการจัด จะเข้าร่วมอย่างเต็มใจ ร่วมสร้างบรรยากาศที่เหมาะสม อีกทั้งสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและลดอัตราการตกซ้ำชั้นของนักเรียน ซึ่งเป็นหัวใจของการจัดการ เรียนรู้อีกด้วย (เรวณี ชัยเชาวรัตน์, 2560)

โรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคมเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านโนน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดขอนแก่น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เปิดสอนในระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2565 มีผู้บริหารสถานศึกษาข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา 30 คน มีภารกิจหลัก คือ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานกำหนด แต่จากผลการ

ทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด (O - NET) ระหว่างปีการศึกษา 2562 – 2564 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้เท่ากับ 17.85 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน และเมื่อแยกเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้พบว่า ผลคะแนนเฉลี่ย 3 ปี อยู่ระหว่าง 15.32-43.74 จากคะแนนเต็มร้อยละคะแนน และผลคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ทั้ง 3 ปี นอกจากนี้ รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาขององค์กรมหาชน (สมศ.) รอบ 4 ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คณะกรรมการประเมินมีข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนา มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพของผู้เรียน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนที่ได้จากการพัฒนาผู้เรียนเป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดหรือไม่ พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การใช้สื่อเทคโนโลยี การสรุปผล และในมาตรฐานที่ 3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด การส่งเสริมให้ครูมีความเชี่ยวชาญในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ควรส่งเสริมให้ครูทุกคนมีแผนการจัดการเรียนรู้รายปีที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาและสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์กรมหาชน, 2564) ซึ่งจากการวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้การพัฒนานักเรียนยังไม่มีคุณภาพ พบว่า มีประเด็นสำคัญดังนี้ 1) พื้นฐานของนักเรียน 2) สภาพครอบครัวที่แตกแยก 3) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน 4) การให้ความสำคัญต่องานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน 5) โรงเรียนมีการประเมินอยู่เป็นประจำ และ 6) การจัดการเรียนรู้ของครูยังเป็นแบบเดิมไม่ได้เน้นผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิด ครูยังเป็นผู้สอนหนังสือ เป็นผู้ให้ความรู้ แต่ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยให้ความสนใจในประเด็นการจัดการเรียนรู้ของครูเพราะครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งจากปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น จึงมีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนโรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง ของนักเรียนโรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม

2.2 เพื่อพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง ของนักเรียนโรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม

2.3 เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง ของนักเรียนโรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) และการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental method) แบบกลุ่มตัวอย่างเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (one-group pretest-posttest design) เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research) ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative method) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative method)

ประชากรและกลุ่มอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูและนักเรียน โรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม อำเภอคำสูง จังหวัดขอนแก่น

กลุ่มตัวอย่างระยะที่ 1 ได้แก่ 1) ครู จำนวน 8 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยเป็นครูระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 คน และ 2) นักเรียน จำนวน 6 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยเป็นนักเรียนระดับชั้นละ 1 คน

กลุ่มตัวอย่างระยะที่ 3 ได้แก่ 1) ครู โรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2565 จำนวน 24 คน ประกอบด้วย ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 4 คน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จำนวน 3 คน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรม จำนวน 3 คน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน จำนวน 3 คน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จำนวน 3 คน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 5 คน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 2 คน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 2 คน และ 2) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย จำนวน 222 คน ภาคการศึกษาที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2565

วิธีการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา 4 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและศึกษาความต้องการ (Research)
การศึกษาความสำคัญและความต้องการจำเป็นในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง ของนักเรียน โรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียน โรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ระยะที่ 2 การพัฒนา (Development) ในระยะนี้เป็นการพัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบฯโดยผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ รูปแบบการพัฒนาครูและองค์ประกอบ การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาผู้วิจัยได้ดำเนินนำผล การศึกษาจากข้อมูลในตอนี่ 1 นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการ พัฒนาครูเพื่อให้เกิดความครอบคลุม ได้ดำเนินการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยได้ ดำเนินการสังเคราะห์โครงสร้างรูปแบบฯ ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านได้ช่วยวิพากษ์ความเหมาะสมปรับปรุงและนำไปใช้กับครูที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง ขั้นที่ 3 เป็นการปรับปรุงรูปแบบหลังการทดลองใช้และนำไปใช้จริงกับครูและนักเรียน ขั้นที่ 4 นำ ข้อมูลที่ได้จากใช้สังเคราะห์ปรับปรุงรูปแบบฯ หลังนำไปใช้จริงกับครูและนักเรียนรับรอง รูปแบบฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านอีกครั้งเพื่อยืนยันประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของ รูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น

ระยะที่ 3 การวิจัย (Research) การนำรูปแบบรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการ เรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความ สามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริม ทักษะการคิดขั้นสูง ไปใช้ในครูโรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม อำเภอชำสูง จังหวัดขอนแก่น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2565 จำนวน 24 คน

ระยะที่ 4 การพัฒนา (Development) เป็นการประเมินรูปแบบการสร้างชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความ สามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง ผู้วิจัยได้ดำเนินการการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ เป็นการประเมิน และปรับปรุงรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ในขั้นตอนที่ 3 ทั้งที่เป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ของ รูปแบบ การประเมินผลการใช้รูปแบบ โดยเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ และ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง ก่อนและหลังการใช้ รูปแบบ การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ พัฒนาขึ้น รวมทั้งเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการคิดขั้นสูงของนักเรียน ก่อนและหลังใช้รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพ และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการ จัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง แล้วนำข้อมูลมาเพื่อพิจารณา ปรับปรุงรายละเอียดของรูปแบบให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต่อไปการประเมินผลสะท้อนความสำเร็จในการพัฒนารูปแบบ ต่อไปดังแผนภาพที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นทดลองพัฒนาในโรงเรียนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ได้แก่ คู่มือการ ใช้รูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แผนพัฒนาดตนเองรายบุคคล และ แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ก่อนการทดลองระหว่างการทดลอง และภายหลังที่ได้พัฒนารูปแบบเสร็จสิ้นแล้ว เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 6 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของครูในกระบวนการทักษะการคิดขั้นสูง ฉบับที่ 2 แบบประเมินความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ฉบับที่ 3 แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ฉบับที่ 4 แบบประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และฉบับที่ 5 แบบทดสอบความสามารถและทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้พัฒนาจากเชิญอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ร่วมพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยแล้วเสนอผ่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านเพื่อตรวจสอบ ความเที่ยงตรง (IOC) ได้ค่าเฉลี่ย 0.05 ขึ้นไปทุกเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนและหลังการทดลองด้วยสถิติ paired t-test กำหนดระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนของข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์โดยการใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4. สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

1.1 วิเคราะห์ผลจากแบบสอบถามในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ พบว่า สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\mu = 2.63$, $\sigma = 0.85$) และความต้องการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.56$)

1.2 วิเคราะห์โดยการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูสามารถแยกย่อยเป็น 3 ประเด็น ดังนี้ 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรบูรณาการ ครูขาดการกำหนดขอบเขตของปัญหาและการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก วัตถุประสงค์ที่ไม่ชัดเจน ความต้องการ ควรมีการจัดวิชาเพิ่มเติมกระตุ้นให้เกิดความสนใจมากขึ้น อีกทั้งดำเนินการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูเน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการ ไม่หลากหลาย ไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้พูดคุยกัน ขาดการพัฒนาวัฒนธรรมที่มีคุณภาพ ขาดการมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกัน ความต้องการ ควรจัดหาวิทยากรเฉพาะด้านจัดอบรมครู ผู้บริหารให้ขวัญและกำลังใจ จัดให้มีการประเมินความก้าวหน้าการพัฒนาตนเองของครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และควรกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการปฏิบัติ วางแผนกำหนดโครงการเพื่อพัฒนาอย่างเป็นระบบสอดคล้องปัญหาของครู 3) ด้านการวัดและประเมินผล ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดผลและ

ประเมินผล ขาดความเชื่อมโยงในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนขาดทักษะในการใช้กระบวนการต่างๆ ได้รับการพัฒนาด้านทักษะการคิด ค่อนข้างน้อย ความต้องการ ควรมีการส่งเสริม สนับสนุน และกระตุ้นให้ครูนำผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

2. รูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2.1 “Co-VITE Model” ประกอบด้วย

2.1.1 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Cooperation Vision) หมายถึง การมองเป้าหมายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต กำหนดทิศทางสู่การปฏิบัติ โดยเกิดจากความเต็มใจที่จะปฏิบัติภารกิจร่วมกัน

2.1.2 การจัดการเรียนรู้สู่ผู้เรียนร่วมกัน (Cooperation Instruction) หมายถึง กระบวนการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การจัดกิจกรรมเพื่ออบรม สั่งสอน ระหว่างครูกับนักเรียน จนเกิดประสบการณ์ใหม่ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา

2.1.3 การเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperation Learning) หมายถึง การร่วมปฏิบัติงานของเพื่อนครูให้ตรงตามเป้าหมายร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของทีมให้เกิดขึ้น ด้วยการสนทนาและอภิปรายร่วมกันอย่างกว้างขวาง เพื่อให้ได้แนวคิด แนวทางการปฏิบัติร่วมกันเพื่อใช้ในองค์กร

2.1.4 การสะท้อนผลการปฏิบัติร่วมกัน (Cooperation Effect) หมายถึง การสนทนา แลกเปลี่ยนที่เน้นการเสริมสร้างการเรียนรู้ในกลุ่มที่เป็นระบบ สกัดความรู้ที่ฝังลึกในตัวคนออกมาเป็นบทเรียน ที่สามารถนำไปสรุป สังเคราะห์ นำมาซึ่งการปรับวิธีคิด และวิธีทำงานที่สร้างสรรค์และมีคุณภาพมากขึ้น

2.1 การพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2.1.1 ผลการพัฒนา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยอยู่ในระดับมาก

2.2.2 ผลการจัดทำคู่มือ มีองค์ประกอบ 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความเป็นมา วัตถุประสงค์ เป้าหมายและข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ตอนที่ 2 แนวคิดการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนโรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม และตอนที่ 3 การดำเนินงานตามรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนโรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม ผลการประเมินมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

3.1 ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจของครูในกระบวนการทักษะการคิดขั้นสูง พบว่า ครูมีคะแนนผลการทดสอบหลังฝึกอบรมพัฒนาสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม มีคะแนนความก้าวหน้าค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.09 คิดเป็นร้อยละ 70.48 ระดับความรู้อยู่ในระดับสูง

3.2 ผลการประเมินความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยภาพรวมคุณภาพอยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.60$)

3.3 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยภาพรวมทั้ง 3 ครั้ง อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาช่วงระหว่างการพัฒนาครั้งที่ 1-3 มีผลการพัฒนาจากระดับสูง ($\mu = 3.93$, $\sigma = 0.59$) เป็นระดับสูง ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.54$) และสูงมาก ($\mu = 4.69$, $\sigma = 0.53$) ตามลำดับ

3.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.61$, $\sigma = 0.56$)

3.5 ผลการประเมินความรู้และทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียน หลังการใช้รูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า มีค่าเฉลี่ยความก้าวหน้าเท่ากับ 17.20 คิดเป็นร้อยละ 86.02 อยู่ในระดับสูงมากเมื่อพิจารณาเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีคะแนนร้อยละของความก้าวหน้าอยู่ในระดับสูงมาก 3 อันดับแรก คือ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

5. อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนากระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียน โรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม ครั้งนี้ ดำเนินการ ตามกระบวนการวิจัย 4 ขั้นตอน ตั้งแต่การศึกษาหลักการ แนวคิด การสร้างชุมชนการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับวิชาชีพครู รูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนตัวอย่าง ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน ตลอดจนการวิเคราะห์บริบทสภาพจริงของโรงเรียน ทำให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากทุกส่วนอย่างรอบด้าน เป็นข้อมูลในสภาพจริง ทำให้กระบวนการกำหนดรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนโรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม เป็นกระบวนการที่กำหนดจากข้อมูลพื้นฐานที่มีคุณภาพและเป็นจริงของโรงเรียน โดยผู้วิจัยและบุคลากรของโรงเรียนได้ร่วมดำเนินการทุกขั้นตอน ส่งผลให้รูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความเหมาะสมในระดับมากทุกด้าน ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรต่างๆ ที่แสดงถึงขั้นตอนหรือกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยมีวิธีการสร้างหรือพัฒนาที่อาศัยการศึกษาแนวคิด ปรัชญา และทฤษฎีต่างๆ มีการทดลองใช้

หรือพิสูจน์ว่าเหมาะสมแล้วก่อนนำรูปแบบมากำหนดหรือดำเนินการใช้อย่างเป็นระบบหรือใช้ในสถานการณ์จริง (ทีศนา แคมมณี, 2552; เบญจพร สมานมาก, 2554; Corsini & Auerbuch, 1996; เกษม จันทรแก้ว, 2543; ฉลาด จันทรสมบัติ, 2550)

นอกจากที่กล่าวมา การวิจัยครั้งนี้ได้ผสมผสานกับการใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม คณะครูทุกคนปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอนของกระบวนการพัฒนา ทั้ง 4 องค์ประกอบ ในการนำไปปฏิบัติภายในโรงเรียน พร้อมทั้งในการพัฒนาคุณภาพตามรูปแบบ ผู้วิจัยและโรงเรียนได้จัดทำคู่มือที่มีรายละเอียดการปฏิบัติกิจกรรมทุกองค์ประกอบที่ชัดเจน คณะครูได้ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามองค์ประกอบของรูปแบบตั้งแต่การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การจัดการเรียนรู้สู่นักเรียนร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกัน และการสะท้อนผลการปฏิบัติร่วมกัน ที่มีเป้าหมายการเรียนรู้ของนักเรียนตามบริบทของโรงเรียนการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากร โดยการสนทนา พูดคุยเรื่องการเรียนการสอน การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานร่วมกันจากการที่ครูจัดกลุ่มย่อยเรียนรู้ร่วมกันในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนความสำเร็จในโรงเรียนโดยมีการสังเกตและสะท้อนผลการเรียนการสอนของครูในกลุ่มย่อยตนเอง การมีเป้าหมายร่วมกัน ที่ครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจและมีความสามารถในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถของครูในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ทักษะการคิดขั้นสูงในระดับสูงถึงสูงมาก ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิด ของ Forde และคณะ (2006) ; วิจารณ์ พานิช (2555) ; ราวูณี สนใจ (2561) ; Kauchak and Eggen (1998) ; วิชา เล่าเรียนดี (2556) ; วิจารณ์ ปันพูน (2557)

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการวิจัย พบว่า รูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนเป็นรูปแบบที่สามารถพัฒนาครูให้สามารถปฏิบัติงานการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพครูสามารถพัฒนาตนเองจากการปฏิบัติงาน เป็นการใช้ศักยภาพของครูพัฒนาซึ่งกันและกัน โดยที่ครูไม่ต้องออกจากโรงเรียนทิ้งนักเรียนเพื่อไปรับการพัฒนาคั้งนั้น หน่วยงานที่มีหน้าที่พัฒนาครู ควรมีการศึกษาผลการนำรูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปพัฒนาครูในสังกัดเพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของครูผู้สอนซึ่งมีส่วนสำคัญในการพัฒนานักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ “Co-VITE Model หรือ รูปแบบโคไว” เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิผลเชิงประจักษ์ ผลการตรวจสอบความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี ความเป็นไปได้ และความสอดคล้องของรูปแบบการสร้างชุมชนแห่ง

การเรียนรู้ทางวิชาชีพ “Co-VITE Model” โดยการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี ความเป็นไปได้ และความสอดคล้องกัน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือเครือข่ายทางการศึกษา สามารถนำไปใช้โดยประยุกต์ให้เข้ากับบริบทของตนเอง ส่งผลต่อการพัฒนาครูและการสร้างเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นเวทีให้ครูได้แสดงศักยภาพ แสดงความสามารถของนักเรียนซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และจำเป็นจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาคอยแนะนำ เพิ่มเติมความรู้ เพื่อการพัฒนาวิชาชีพต่อไป

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่าการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในโรงเรียนเป็นแนวทางที่สามารถพัฒนาครูให้สามารถปฏิบัติงานการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพครูสามารถพัฒนาตนเองจากการปฏิบัติงาน เป็นการใช้ศักยภาพของครูพัฒนาซึ่งกันและกัน ควรมีการศึกษาการพัฒนา รูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการสอนให้สอดคล้องกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 และ การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดการสร้างชุมชนการเรียนรู้ในโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการสอนของครูเพื่อคุณภาพนักเรียน

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

ผู้วิจัยได้ร่วมกับคณะครูประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนารูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนโรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม ผลการพัฒนารูปแบบ มีดังนี้

1. องค์ประกอบของรูปแบบ ได้แก่ องค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์ องค์ประกอบกระบวนการหลัก องค์ประกอบกระบวนการย่อยและปัจจัยสนับสนุน รายละเอียดมีดังนี้

1.1 องค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์

1.1.1 หลักการ คือ กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาวิชาชีพครู และสร้างองค์ความรู้ร่วมกันในการจัดการเรียนรู้สู่นักเรียน รวมถึงการประเมินข้อมูลต่าง ๆ เพื่อค้นหาและทำการตัดสินใจ เกี่ยวกับความก้าวหน้าของการทำงานที่ต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครูให้เป็นครูมืออาชีพ มุ่งผลสัมฤทธิ์ไปที่นักเรียน โดยการร่วมแรงร่วมใจกันของครูในโรงเรียนด้วยความสมัครใจบนพื้นฐานของเป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง

1.1.2 วัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียน

1.2 องค์ประกอบกระบวนการหลัก ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

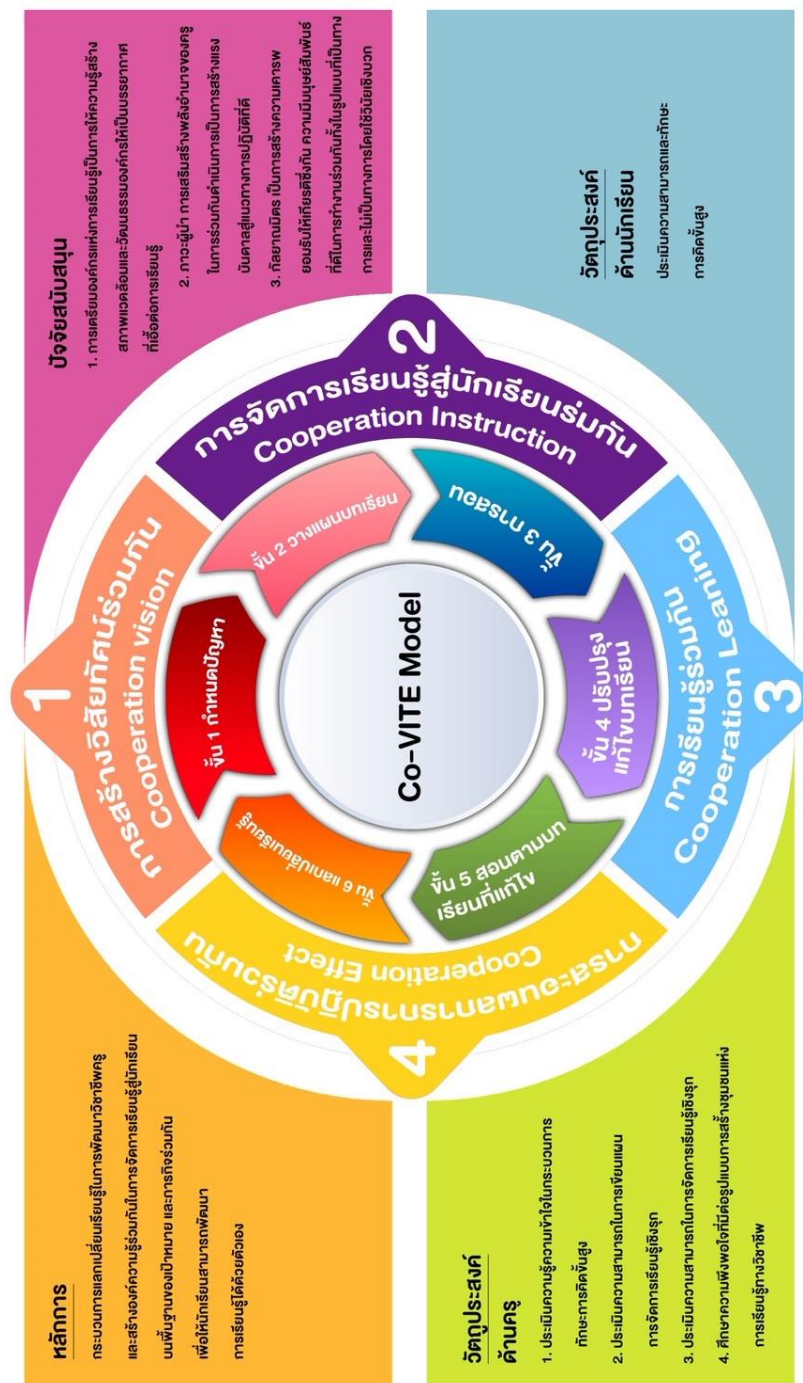
1.2.1 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Cooperation Vision) มี 2 องค์ประกอบ กระบวนการย่อย ได้แก่ 1) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และ 2) การกำหนดวิธีการแก้ปัญหาและตั้งเป้าหมาย โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ คือ (2.1) การถอดประสบการณ์ (2.2) การแลกเปลี่ยนเป้าหมาย (2.3) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ประสบผลสำเร็จ (2.4) การมองภาพอนาคต

1.2.2 การจัดการเรียนรู้สู่ผู้เรียนร่วมกัน (Cooperation Instruction) มี 3 องค์ประกอบกระบวนการย่อย และดำเนินการตามรูปแบบการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) มี 6 ขั้นตอน แยกตามองค์ประกอบกระบวนการย่อย ดังนี้ 1) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหา ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนบทเรียน 2) การจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ขั้นตอนที่ 3 การสอน ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไขบทเรียน ขั้นตอนที่ 5 การสอนตามบทเรียนที่แก้ไขแล้ว และ 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่ ขั้นตอนที่ 6 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1.2.3 การเรียนรู้ร่วมกัน (Cooperation Learning) มี 2 องค์ประกอบ กระบวนการย่อย ได้แก่ 1) การพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้การปฏิบัติ และ 2) การเรียนรู้จากการระดมความคิด

1.2.4 การสะท้อนผลการปฏิบัติร่วมกัน (Cooperation Effect) มี 2 องค์ประกอบกระบวนการย่อย ได้แก่ 1) การแลกเปลี่ยนความสำเร็จในโรงเรียน แบ่งย่อย ดังนี้ (1.1) ขณะปฏิบัติงาน (Reflection in Action) (1.2) หลังปฏิบัติงาน (Reflection on Action) (1.3) ปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงาน (Reflection for Action) และ 2) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

**รูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
ที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนโรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม**
Co-VITE Model หรือรูปแบบ ไต่อ้ว

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- เกศทิพย์ ศุภวานิช. (2560). คู่มือการอบรมคณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่สถานศึกษา ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพฯ.
- ชาโรณี ตรีวิทย์. (2560). การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียน ร่วมกัน: แนวคิดและแนวทางสู่ความสำเร็จ. วารสารครุศาสตร์, 45(1), 299-319.
- ทิตินา แคมมณี (2560) **รวบรวมนวัตกรรมทางวิชาการ กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพ โรงเรียน ครู หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ.
- ปริญญ์ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2561). ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู. กรุงเทพมหานคร: M&N Design Printing.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2559). สอนเด็กทำโครงงาน สอนอาจารย์ทำวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียน (PBL-CAR). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มยุรี เจริญศิริ และมาเรียม นิลพันธ์. (2564). การพัฒนารูปแบบโรงเรียนชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 19(1), 236-252.
- วัชรรา เล่าเรียนดี, ปริญญ์ กิจรุ่งเรือง และอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2560). **กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาทักษะการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษา**. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). **นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558**. ม.ป.ท.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน). (2564). **คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม**. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). Active Learning: Creating Excitement in the Classroom. ASHE-ERIC Higher Education Report, Washington DC: School of Education and Human Development, George Washington University.
- Hord, S. M. (2010). **Professional Learning Communities: Communities of Continuous Inquiry and Improvement** [Internet]. Southwest Educational Development Laboratory.
- Meyor, D. (2006). **Lesson Study: The Effect on Teachers and Students in Urban Middle School**. Baylor University.